

W odpowiedzi na pismo Urzędu Gminy Gorzkowice z dnia 21 marca 2023 r. znak OŚ.6220.7.2022 dotyczące protestu mieszkańców wyjaśniam:

Spis treści

I. Wpływ fermy na życie i zdrowie ludzi	1
II. Wpływ fermy na Zalew Cieszanowski, w tym na walory turystyczne	5
III. Wpływ fermy na stan dróg	7
IV. Wpływ fermy na okoliczne ujęcia wód podziemnych	7

I. Wpływ fermy na życie i zdrowie ludzi

Przeprowadzone w raporcie analizy wykazały, iż stężenia maksymalne (częstości przekroczeń stężeń maksymalnych) jak i średnioroczne dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz benzenu – poza terenem fermy - będą niższe od poziomów dopuszczalnych powyższych substancji ustalonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi zawartych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w *sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*. We wspomnianych analizach uwzględniono skumulowane oddziaływanie fermy z tuczarnią, znajdującą się w obrębie działki o nr ew. 42.

Najistotniejszą substancją emitowaną z fermy drobiu mogącą oddziaływać na zdrowie ludzi jest amoniak. Wykonana analiza rozprzestrzeniania się amoniaku w powietrzu atmosferycznym (przy uwzględnieniu skumulowanego oddziaływania z pobliską tuczarnią) wykazała, że stężenia maksymalne (częstości przekroczeń stężeń maksymalnych) jak i średnioroczne amoniaku – poza terenem fermy będą niższe niż wartości odniesienia zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w *sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu*, w związku z tym skumulowana emisja amoniaku także nie będzie zagrażała zdrowiu ludzi.

Należy w tym miejscu nadmienić, iż z przeprowadzonego dnia 28 października 2022 r. spotkania z mieszkańcami wynika, iż przyczyną występowania obecnej uciążliwości odorowych

w rejonie jest okoliczna gospodarka nawozowa, a nie samo funkcjonowanie istniejącej tuczarni. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” obowiązek przyorania lub wymieszania z glebą w okresie 4 godzin od zastosowania nawozu na gruntach ornych dotyczy jedynie terenów o dużym nachyleniu. Jednakże w uchwale Nr 34 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ograniczania zanieczyszczenia powietrza (M.P. 2019 poz. 572) wskazano środki, które będą realizowane przez sektor rolny w celu uzyskania redukcji amoniaku, poprzez propagowanie wśród rolników działań polegających na rozlewaniu gnojowicy innymi metodami niż rozbryzgowo oraz przyorywanie obornika w ciągu 12 godzin od aplikacji na glebę. Zgodnie z *Projektem Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 (wersja 0.4)* – projekt przyjęty przez Radę Ministrów i przekazany do KE, dostępny na stronie <https://www.gov.pl/web/wprpo2020/plan-strategiczny-dla-wpr-na-lata-2023-2027-wersja-40--przyjety-przez-rade-ministrow> – przewidziano zastosowanie ekoschematów polegających na stosowaniu zachęt finansowych dla posiadaczy gospodarstw rolnych aktywnych zawodowo:

- stosujących praktykę polegającą na wymieszaniu określonej ilości obornika z glebą maksymalnie w ciągu 12 godzin od aplikacji na gruncie ornym (z obowiązkiem potwierdzenia realizacji tej praktyki za pomocą tzw. zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR),
- stosujących określone ilości płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo.

Biorąc pod uwagę planowane do wprowadzenia zachęty finansowe oraz wymóg udokumentowania stosowanych praktyk celem uzyskania korzyści finansowej, można spodziewać się zmniejszenia powszechności praktyk polegających na braku przyorywania nawozów naturalnych oraz rozbryzgowego stosowania gnojowicy, co powinno przełożyć się na zmniejszenie uciążliwości dla okolicznych mieszkańców.

Wyszczególnione przez mieszkańców w proteście rodzaje chorób dotyczą narażenia zawodowego na stanowiskach pracy (zatrudnionych pracowników przebywających w kurnikach), a nie osób postronnych znajdujących się poza budynkami inwentarskimi. Dotyczy

to m.in. przytaczanego „*płuca farmera*”, czyli alergicznego zapalenia pęcherzyków płucnych (AZPP), będącego grupą chorób spowodowanych kontaktem z różnymi cząsteczkami organicznymi i związkami chemicznymi, które wdychane, powodują reakcję alergiczną. Zgodnie z danymi przytaczanymi przez serwis [mp.pl/pacjent/](https://www.mp.pl/pacjent/pulmonologia/choroby/148663,alergiczne-zapalenie-pecherzykow-plucnych) (<https://www.mp.pl/pacjent/pulmonologia/choroby/148663,alergiczne-zapalenie-pecherzykow-plucnych>) alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych jest chorobą rzadką. Choruje jedna osoba na 100 000. osób na rok. Alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych rozwija się tylko u ok. 1,6 % osób narażonych na określony antygen w dużym stężeniu (dotyczy to więc stanowisk pracy).

W przypadku bakterii *Bacillus anthracis* wywołującej wąglika, będącego chorobą odzwierzęcą, źródłem zakażenia i rezerwuarem choroby są najczęściej chore zwierzęta roślinożerne: owce, bydło rogate, renifery, wielbłądy, kozy, konie, hipopotamy, świnie. Jak wynika z powyższej listy drób nie należy do grupy zwierząt najczęściej odpowiedzialnych za występowanie tej choroby. W ostatnich latach nie zgłoszono żadnych przypadków wąglika na terenie Polski (źródło: <https://www.mp.pl/pacjent/zdrowiewpodrozy/problemy/165567,waglik>).

Listerioza jest chorobą wywołowaną przez bakterie *Listeria monocytogenes*, które występują powszechnie w środowisku naturalnym w wodzie i glebie i jest następstwem spożycia pokarmu zanieczyszczonego wspomnianymi bakteriami. Najczęściej choroba rozwija się po spożyciu niepasteryzowanych produktów mlecznych (m.in. serów pleśniowych, sera feta), niedokładnie umytych surowych owoców i warzyw (melony, kiełki), surowego mięsa, ryb, owoców morza oraz „dań gotowych”, niepoddanych obróbce cieplnej przed spożyciem (źródło: <https://www.mp.pl/pacjent/choroby-zakazne/choroby/zakazenia-bakteryjne/165033,listerioza>) Biorąc pod uwagę fakt, iż ryzyko spożycia surowego mięsa drobiowego produkowanego na fermie przez okolicznych mieszkańców jest w praktyce równe zeru, należy stwierdzić, iż nie występuje ryzyko zarażenia tą chorobą w związku z funkcjonowaniem fermy.

W przypadku chlamydiozy odzwierzęcej (ornitozy) wywoływanej przez *Chlamydophila psittaci* zakażenie najczęściej występuje u osób mających kontakt z ptakami z racji wykonywanego zawodu lub hobby (narażenie zawodowe pracowników fermy) (źródło:

<https://www.mp.pl/pacjent/choroby-zakazne/choroby/zakazenia-bakteryjne/164865,chlamydiozy>).

Tak zwana „*ptasia grypa*” wywoływana najczęściej zakażeniem wirusem A/H5N1 jest chorobą ptaków. Wirus nie jest w stanie skutecznie przenosić się z człowieka na człowieka, możliwe jest jednak przeniesienie wirusa ze zwierzęcia na człowieka. W Europie nie odnotowano potwierdzonych przypadków „*ptasiej grypy*” wśród ludzi. (źródło: <https://www.mp.pl/pacjent/grypa/wiadomosci/56633,czy-grypa-ptasia-h5n1-nadal-stando-zagrozenie>).

Na fermie stosowana będzie tzw. bioasekuracja, tj. zasady ochrony drobiu przed chorobami. Dla fermy zostanie przygotowany i wdrożony tzw. *Plan bioasekuracji*, obejmujący:

- ustanowienie „czystych” i „brudnych” stref dla osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem drobiu,
- ustanowienie rozwiązań dotyczących sposobu wprowadzania do tego gospodarstwa drobiu, pasz, ściółki, materiałów pomocniczych oraz sprzętu i urządzeń wykorzystywanych w chowie i hodowli drobiu,
- procedury dotyczące czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, środków transportu i wyposażenia oraz higieny osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem drobiu,
- procedury w zakresie zwalczania szkodników,
- ustanowienie rozwiązań mających na celu rozdzielenie poszczególnych stad drobiu utrzymywanych w tym gospodarstwie oraz uniknięcie bezpośredniego lub pośredniego kontaktu utrzymywanego drobiu z produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego.

Ferma będzie objęta stałym nadzorem przez lekarza weterynarii. Należy podkreślić, że hodowca jest zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej o wystąpieniu u drobiu niepokojących objawów klinicznych.

II. Wpływ fermy na Zalew Cieszanowski, w tym na walory turystyczne

Zbiornik zaporowy na rzece Luciąża (Zalew Cieszanowski) zlokalizowany jest w odległości ponad 2,5 km na północny-wschód od granicy fermy i jest od niej oddzielony szeroką strefą buforową, którą stanowią zwarte obszary zadrzewione i zalesione.

Na fermie stosowane będą rozwiązania chroniące środowisko gruntowo-wodne oraz wody powierzchniowe i podziemne przed zanieczyszczeniem, do których należą:

- odprowadzanie ścieków bytowych do szczelnego zbiornika bezodpływowego i następnie, przez tabor asenizacyjny, do oczyszczalni ścieków,
- odprowadzanie ścieków z mycia kurników do szczelnych zbiorników bezodpływowych i następnie, przez tabor asenizacyjny, do oczyszczalni ścieków,
- okresową kontrolę szczelności zbiorników bezodpływowych,
- stosowanie substancji do mycia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich oraz dezynsekcji i deratyzacji zgodnie z instrukcjami,
- wyznaczone miejsca gromadzenia odpadów w szczelnych pojemnikach zapobiegających ewentualnym zanieczyszczeniom,
- magazynowanie obornika na terenie fermy w budynku składowym o szczelnych posadzkach wyposażonym w zbiorniki na ew. odcieki (poza sezonem wegetacyjnym lub w wypadku nieodebrania przez odbiorców),
- nawożenie obornikiem gruntów ornych w oparciu o plany nawożenia zatwierdzone przez okręgową stację chemiczno-rolniczą.

Biorąc pod uwagę powyższe nie przewiduje się negatywnego oddziaływania projektowanej fermy na stan wód zbiornika retencyjnego zlokalizowanego na rzece Luciąża.

Z uwagi na znaczną odległość od siedzib ludzkich oraz miejsc rekreacji, planowana inwestycja nie będzie miała istotnego wpływu na warunki akustyczne na terenach zabudowy mieszkaniowej oraz na obszarach przeznaczonych na cele rekreacyjne. Oddziaływanie akustyczne fermy będzie spełniało normy zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*.

Odległości od najbliższych obszarów zabudowanych są większe, od minimalnych odległości rekomendowanych w publikacji opracowanej na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska „*Bezpieczne odległości od zabudowań dla przedsięwzięć, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej*” (dostępne na stronie <https://www.gov.pl/web/klimat/uciazliwosc-zapachowa>). Zgodnie z tabelą 18 wspomnianego opracowania rekomendowana minimalna odległości od zabudowań dla chowu i hodowli zwierząt wynosi 0,5 km. Najbliższa zabudowa zagrodowa znajduje się w znacznej odległości od granic projektowanej fermy, tj. ok. 0,93 km (dz. nr 74 obręb Bujniczki). Należy również nadmienić, iż wokół fermy zaprojektowano pasy zieleni izolacyjnej, które ograniczają uciążliwość odorową. Należy nadmienić, iż fermę zaprojektowano w sąsiedztwie innego obiektu o podobnym charakterze, tak więc jej powstanie nie zmieni charakteru okolicy – nie zmieni jej obecnych walorów agroturystycznych.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż omawiana ferma nie będzie wywierać negatywnego oddziaływania odorowego na najbliższych terenach mieszkalnych oraz na terenach przeznaczonych pod turystykę i rekreację w obszarze Zalewu Cieszanowickiego.

Stężenia maksymalne (częstości przekroczeń stężeń maksymalnych) jak i średnioroczne dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz benzenu – poza terenem fermy - będą niższe od poziomów dopuszczalnych powyższych substancji ustalonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi zawartych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Najistotniejszą substancją emitowaną z fermy drobiu mogącą oddziaływać na zdrowie ludzi jest amoniak. Wykonana analiza rozprzestrzeniania się amoniaku w powietrzu atmosferycznym wykazała, że stężenia maksymalne (częstości przekroczeń stężeń maksymalnych) jak i średnioroczne amoniaku – poza terenem fermy będą niższe niż wartości odniesienia zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu, w związku z tym emisja amoniaku także nie będzie zagrażała zdrowiu ludzi.

III. Wpływ fermy na stan dróg

Zgodnie z informacjami zawartymi w raporcie w porze dnia może zaistnieć najniekorzystniejsze natężenie ruchu pojazdów następujące z częstotliwością 6 razy w roku w podczas zakończenia cyklu chowu kaczek oraz 1 raz do roku podczas zakończenia cyklu chowu kur rodzicielskich. Oddziaływanie to występować będzie w przeciągu kilku dni podczas zakończenia każdego cyklu chowu i przedstawiać się będzie następująco:

- 13 samochodów ciężarowych dziennie,
- 7 samochodów osobowych dziennie,
- 2 samochody dostawcze – dziennie,
- traktor - czas pracy 2h/8h.

Natężenie ruchu występujące podczas pracy fermy w okresach poza wspomnianymi powyżej okresami będzie mniejsze i będzie wiązać się ze średnim ruchem ok.:

- 6 samochodów osobowych dziennie,
- 1 pojazdu dostawczego dziennie,
- 2 do 3 pojazdów ciężarowych dziennie.

Biorąc pod uwagę powyższe nie przewiduje się znacznego natężenia ruchu w obrębie dróg dojazdowych do fermy. Należy przy tym nadmienić, iż za stan techniczny, utrzymanie i ewentualną przebudowę oraz rozbudowę drogi odpowiada jej zarządca. Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. 2023 poz. 645 tekst jednolity) z drogi publicznej może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych.

IV. Wpływ fermy na okoliczne ujęcia wód podziemnych

Do raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia dołączono *Opinię hydrogeologiczną dotyczącą możliwości zaopatrzenia w wodę projektowanej fermy drobiu (...)* wykonaną przez uprawnionych geologów. Zgodnie z przeprowadzonymi analizami na terenie przeznaczonym pod projektowaną fermę drobiu występują odpowiednie warunki do budowy własnego ujęcia wód podziemnych. Zarówno wydajność obliczeniowa, jak i ta określona wyniku próbnego pompowania otworu archiwalnego przekraczają godzinowe

zapotrzebowanie na wodę dla fermy. Najbliższy otwór studzienny znajduje się w odległości około 150÷200 m od rejonu przeznaczonego po projektowaną studnię i leży poza obliczonym zasięgiem leja depresji. Przy zachowaniu środków ostrożności, m.in. prawidłowe zabezpieczenie przyszłej studni przed wodami opadowymi oraz przed dostępem osób nieupoważnionych, nie przewiduje się negatywnego wpływu ujęcia na wody podziemne z uwagi na jego wielkość i istnienie kilkunastometrowej izolacyjnej warstwy glin zwałowych nad warstwą wodonośną.